

*Hela Sverige
ska leva!*

Länsbygderådet i Västmanland

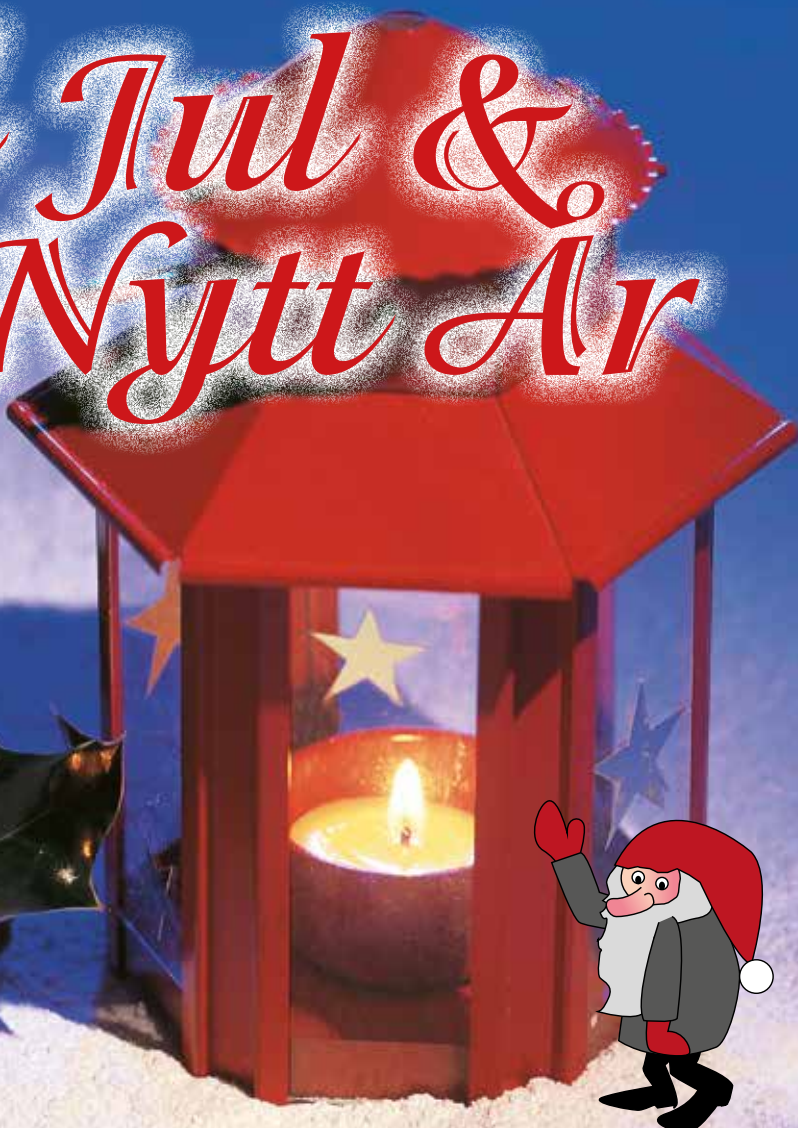
U-Svänggen

Nr 4/2012 • December

Informationsblad från Hela Sverige ska leva/Västmanland

Upplaga 200 ex

*God Jul &
Gott Nytt År*

När du läser denna U-Sväng

har julfirandet passerat och vi kan känna oss litet avslappnade, kanske rentav ta några lediga mellandagar, inför det nya året. Men det som inte har varit avslappnat under 2012, det är Länsbyggerådet i Västmanland! Vi har – naturligtvis med hjälp av andra organisationer – genomfört möten med information om bredband i åtta av Västmanlands tio kommuner. Många, många har fått veta hur man kan göra en insats på sin egen, lokala nivå för att få igång arbetet med att installera fibernät också i de sk olönsamma delar av bebyggelsen i länet. Folk från Länsstyrelsen,

Leader, Coompanion och Folkets Hubb har bidragit med kunskaper och entusiasm och i januari sker de två sista mötena. Men det kryllar och rör sig redan ute i bygderna, av folk som inte vill vänta...

Dessutom har vi genomfört möten om landsbygdsutveckling, Transition, där flera grupper skall gå vidare med lokalt arbete. Svårt arbete, eftersom det kräver helt nya tankar om konsumtion, ekonomi och samhällsutveckling. Viktigt, eftersom det som diskuteras faktiskt är förutsättningen för vår överlevnad.

Tack, alla som bidragit med bilder och texter, hört av sig om intressanta projekt och mycket annat! Se upp, alla som inte bidragit – ni vill väl också berätta om vad ni gör i ert hörn av länet? Tänk på, att det inte är bara bygdefolk som läser bladet. Det sprids bland många organisationer och tjänstemän på olika nivåer, som kan upptäcka vad ni gör i just din förening eller grupp.

Tack igen och ett riktigt Gott Nytt 2013!

Ing-Britt Klang, redaktör och sekreterare i styrelsen för Länsbyggerådet

Priserna gick Västmanland förbi 2012

Den nominerade deltagaren från Västmanland till tävlingen om Årets Landsbygdsprojekt, Teatermaskinen i Riddarhyttan, fick se sig slaget på mållinjen under den så kallade Ullbaggegalan i Blå Hallen i Stockholm. Det var ett projekt från Värmland som tog hem priset.

Den av Länsbyggerådet nominerade grupp, som deltog i tävlingen om Årets Lokala Utvecklingsgrupp, var Servicepunkten i Möklinta. Men den som premierades vid Hela Sveriges vintermöte i Stockholm var Dalskogs Tennisklubb och Byalag. Vi gratulerar både Teatermaskinen och

Servicepunkten i Möklinta till goda och omfattande insatser, var och en på sitt område, med förhoppningen att 2013 års vinnare kommer från Västmanland!

Teatermaskinen var nominerade till Årets Landsbygdsprojekt, men föll på mållinjen.

Hela Sverige ska leva/Västmanland är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbyggeråd" för att se Västmanland.

Sala Sparbank har fått certifierad miljörevisor

Annika Nelson Berg på Sala Sparbank har nu fått titeln certifierad miljörevisor, med kvitto på kompetensen från SIS, Swedish Standards Institute.

Denna certifiering säkrar kunskaperna inom miljö, miljöteknik, ledningssystem, lagar och regler och medger att internrevisioner kan ske på ett kvalificerat sätt, enligt pressinformationen från Sparbankernas Riksförbund. Ansvariga för certifieringen på SIS påpekar, att kunniga och skickliga revisorer behövs för att nå miljömålen.

Pressinformationen vill också meddela, att det finns mer än 60 sparbanker i vårt land, som arbetar med gemensam värdegrund och lokalt engagemang.

De är lokala banker och kan avsätta delar av sin vinst till utveckling av näringsliv, idrott, kultur och skola i sitt verksamhetsområde.

Sparbankerna samarbetar med Swedbank kring IT och administration. Sparbankernas Riksförbund är deras branschförbund.

Foto: K.E.Nilsson

Julpyssel i församlingshemmet

Bilder från Kungs Barkaröbygdens Intresseförening 16 dec 2012

Vi värmer upp utombus med hemlagad glögg och lite försäljning av hemstöpta ljus och lammskinn.

Inombus greppar Kristina och Torvald fiolerna och till tonerna av gamla välkända julsånger pysslar vi övriga med tillverkning av tomtar och smällkarameller. Det känns nästan som om vi vore statister i Disneys "Tomtens julverkstad" så vi följer traditionen med att önska:

Till er alla, från oss alla - en riktigt GOD JUL!

Utbildning i brukshästkörning

Vid Strömsholms Ridskola pågår just nu en kurs för kuskar som vill köra brukshästar vid olika uppdrag. Kursen pågår 40 veckor och ger 200 yrkeshögskolepoäng för de åtta elever som tas in varje termin. För att platsa på kursen måste man ha en gedigen bakgrund: grundläggande behörighet för högskolan först och främst och därtill hästkunskap på gymnasienivå, kunskap i stallkötsel samt grunderna för körning och arbete med häst. Det behövs också

körkort för motorsåg. Utöver arbetet med de åtta kurshästarna skall man klara av fem veckors praktik hos någon aktiv entreprenör i branschen.

Den aktuella kursen har deltagare från hela landet, med vitt skilda yrken bakom sig: en förskollärare, en åkare, en kontorstjänsteman och en kock/konditor. Samtliga deltagare kommer att arbeta med hästkörning i befintligt eller planerat företag. Kursens

lärare inpräntar i deltagarna att det är deras eget initiativ som kommer att skapa en marknad för de nya kunskaperna och att de måste lära sig att ta betalt för att överleva, även om eleverna tycker att jobbet tillsammans med hästen är belöning nog!

När får vi se en brukshäst köra bröllopspar eller avverka skog i stadsmiljö här i Västmanland?

Foto: Lars Darnfors

Jordbruksverket vill satsa miljarder på bredband i landsbygdsprogrammet

Den observanta läsaren har redan noterat, att HSSL är inbjudet till seminariet i Riksdagen inom kort om det nya landsbygdsprogrammet. Här kommer Jordbruksverket att föreslå en stor satsning på bredband till landsbygden. Verket vill att 90% av befolkningen på landsbygden skall ha bredband 2020, vilket kommer att kosta mer än sex miljarder kronor, enligt PTS' beräkningar. Jordbruksverket vill satsa hälften av den kostnaden och räknar med att kommuner och regioner satsar resten.

Vid ett seminarium ordnat av Bredbandsforum diskuterades nyligen finansiering, ägande och drift av de eventuella näten, under medverkan av många branscheexperter. Idén med byanät har fått många anhängare och Byanätgruppen skall slutrapportera sin utredning till Bredbandsforums styrgrupp i vår.

De informationsmöten som Länsbygderådet i Västmanland tillsammans med Länsstyrelsen i Västmanland ordnat under hösten har fått stor uppmärksamhet och många deltagare. Redan finns grupper som aktiverats och ett stort intresse bland de boende utanför de större tätorterna och i byarna. Möten hålls i de sista två kommunerna, Köping och Hallstahammar, på det nya året. Håll utkik efter annons!

På Stortorget i Gamla Stan, Stockholm, myllrar det av folk. Torget är fullt av röda skjul och försäljare, fotograferande turister och vanliga stockholmare. Det är julmarknad med hantverk, julpynt och godis och det ser ut som förr i tiden, när de lantliga producenterna kom till Stortorget för att göra affärer. Men jag har kommit till Stortorget för att träffa folk som jobbar med att få folk utanför tätorterna att överleva utan flytt, bo kvar och utvecklas, var och en på sin ort – det är Hela Sverige ska leva-kontoret som är besöksmålet.

BESÖK PÅ STRATEGISK O I STOCKHOLM

HSSL-kontoret ligger i ett mycket gammalt hus, en liten organisation med 5-6 personer i den ordinarie personalgruppen, i några rum på våning två och tre. Många steg har nött ner trapporna i många generationer och ingen har tillåtits begå övergrepp på dörrar eller fönster när lokalernas inre moderniserats. Vi möter verksamhetsledare Staffan Bond:

– Vår placering mitt i Gamla Stan och nära alla förvaltningar, departement och viktiga personer har givit resultat, säger han. Allt sammantaget kan vi visa goda arbetsresultat och vi har fått erkännande från högsta ort för vårt arbete, goda betyg. Vi har två viktiga inriktningar på arbetet: dels att serva bygderörelsen och dels att vara stigfinnare, bana väg med pilotprojekt och därmed få politisk påverkan. Men vi är naturligtvis mycket beroende av inspiration och idéer vi får från våra medlemmar. Ett bra exempel är Byamacken-projektet, som vi var med på.

Omvandlingen av samhället

Staffan Bond oroar sig för samhällets strukturella förvandling. Tidigare hade samhället ansvaret och inflytandet på t ex den kommunal förvaltningen, skolor och vård. Nu har mycket bolagiserats och han frågar sig, om marknadskrafterna är villiga att hålla bygderna levande på samma sätt som förut. Eftersom han anser att svaret på frågan är negativt, kommer nästa steg: nu gäller det att folket där ute inte sitter passiva och tittar på medan förvandlingen sker, utan engagerar sig och arbetar för att säkra den service som måste finnas, följer med förvand-

lingen och påverkar den. Det gäller att återfinna känslan av att man kan skapa strukturer för samarbete utifrån något som redan finns, att finna ett småskaligt arbetssätt som ger resultat.

– Den förlorade yngre generationen, som oftast satt sig själva i centrum, måste sluta med att vänta på samhällstjänster från någon annan. Det kommer an på HSSL att få dem att lyfta på baken och inse att de själva är ansvariga, att de själva kan ta initiativ till förändring, om-

ge arbetstillfällena, och inte minst det internationella arbetet, vilket inkluderar åtagandet som representant för Transition-rörelsen.

Just nu planeras, utöver alla andra projekt och tillsammans med en styrgrupp för programmet, de årliga ekonomidagarna 2013. Visst nytänkande innebär, att ekonomidagarna arrangeras på 3-4 olika orter i Sverige under början av det nya året, dels för att göra de lokala ekonomidagarna verkligt lokala, dels för att öka möjligheterna till deltagande genom

På hemsidorna finns presentationer av den fasta staben under: www.helasverige.se/kansli/om-oss/kansli/

Här finns också deras kontaktuppgifter. Våra läsare är naturligtvis vana besökare hos HSSL:s hemsida och spanar in deras kalender för saker som är på gång!

”

Vår placering mitt i Gamla Stan och nära alla förvaltningar, departement och viktiga personer har givit resultat.

CENTRALPUNKT

vandling av en döende bygd utanför de större tätorterna. Vi ska finnas där och stötta dem när de börjar röra på sig, säger Staffan Bond, hjälpa dem att förstå och fånga upp deras idéer. De lokala utvecklingsgrupperna är ju den första samhällsnivån, möjligheten att skapa ett demokratiskt deltagande i samhället. Vi är inbjudna till ett seminarium om just detta, i Riksdagen, inom kort, som skall behandla den nya landsbygdspolitiken. Vi har också inbjudits till ett seminarium i Riksdagen om telefoni och bredband som hålls på nyåret. Detta visar att vi går rätt väg, att man anser våra idéer om utveckling av landsbygden riktiga!

Viktiga verksamhetsområden

Ur Staffan Bonds funderingar runt samhällets utveckling får man tydliga pekpinningar mot HSSL:s verksamheter, bland andra Omställning Sverige (miljö och ett hållbart samhälle), bredbandsutbyggnaden, demokratiprojekt som Landsbygd 2.0, lokal ekonomi som får satsade pengar att stanna i bygden och

att tillresande får kortare resväg.

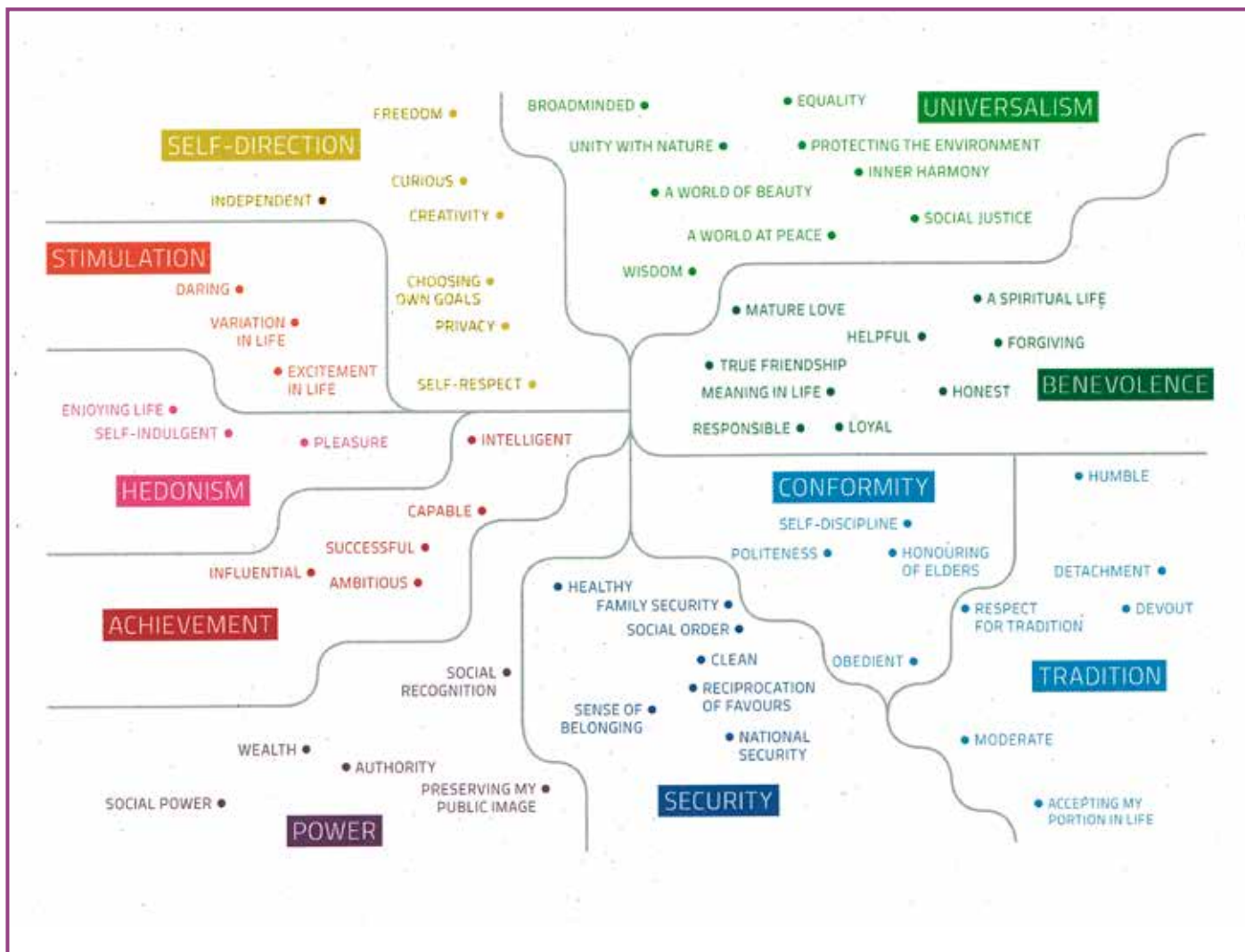
HSSL:s kansli kommer dock inte att växa, utöver tillfällig personal vid stora engagemang, men det är ett trimmat gäng som samarbetar för att hinna och räcka till för att hålla kontakt med och svara på förfrågningar från medlemmarna och andra.

Staffan Bond,
verksamhetsledare

Gemensam Sak!

Att arbeta med värderingar för hållbarhet

Vid en föreläsning med workshop i Stockholm förleden deltog två av styrelsemedlemmarna i Länsbyggerådet i Västmanland. Föreläsningen hölls av Richard Hawkins, Director, Public Interest Research Centre i Wales.

Utgångspunkten för hans workshop var den bok Richard Hawkins och fyra andra forskare vid PIRC har sammanställt. Alltsammans var avsett att ge tips och stärkande förhållningssätt till

organisationer som Länsbyggerådet, i vårt arbete för att väcka andra organisationer och nyckelpersoner. Vi lärde oss uppmana till att göra gemensam sak inför dagens och framtidens arbete med att åstadkomma förändrade beteenden och attityder hos människorna runt oss, i och för att skapa omställning.

Richard Hawkins gick igenom möjligheterna att skapa nya fokus som kan ge en hållbar, rättvis och meningsfull värld. Han pekade med

olika metoder på hur människorna i vårt konsumtionssamhälle av idag värderar t ex status, pengar och individualism mycket högt. Detta skapar inte en hållbar värld för alla. I stället bör vi fokusera på de inre värderingarna empati, solidaritet och känslan av delaktighet med naturen och andra människor på jorden.

Han accepterade inga "men" eller "går inte" för att utföra ett sådant arbete, utan föreslog en modell för att få igång omställning:

- att skapa goda relationer med alla samhällsgrupper och öka deras medvetenhet
- att skapa möjligheter till känsla av delaktighet och starta arbetsgrupper
- att ta framgångar och motgångar som lärande
- att finna och återväcka förlorade kunskaper
- att se till att man får en lokal handlingsplan

Workshop-grupperna fick som underlag för arbetet en skiss, där man kunde iaktta människors olika motiv för handlande och hur man ville ha sitt liv. Den ambitiösa visar sällan lust till att verka för jämlikhet, den som strävar efter rikedom och auktoritet vill inte slösa tid på social rättvisa, att utveckla vänskap eller omsorg om naturen, som ett par exempel.

Richard Hawkins kunde också ge enkla tips om hur information "ute på gatan" skulle planeras mycket noga, innan man genomförde t ex utdelning av flygblad eller närmade sig männis-

korna med frågeställningar. Det vore aldrig bra att uppträda som expert, utan man måste söka rätt grupp av människor och rätt tillfälle för att sprida information om starten på omställningsarbete.

Det är viktigt att försöka hitta människor som redan har idéer och positiv inställning till arbetet med omvandling av dagens samhälle. Då börjar vi hos rötterna.

Under workshoparbetet diskuterade deltagarna hur man kan få människor att inse tillståndet i världen, i stället för att blunda och tro att problemen försvinner eller allt blir bättre snart. De aktuella miljömötena ute i världen på hög nivå har också problem med att få deltagarländernas representanter att gå med på annat än mycket små och obetydliga steg framåt i omställningen av världens stressade konsumtionssamhällen. Det är här modellen för att skifta värderingar kommer in. I stället för att söka tekniska och dyra lösningar på framdrivning av bilar

eller produktion av energi på nya och dyra sätt, måste man gå ner till historien, söka gamla kunskaper och tillämpa samarbete för att skapa en mera meningsfull livsstil i hela världen.

"Common Cause - Working with our Cultural Values" kan laddas ner som en pdf på:

www.foe.co.uk/resource/reports/common_cause_report.pdf

Föreläsningen arrangerades av:

Omställning Sverige
(www.transitionsweden.se) med stöd från
Världsnaturfonden.

Vår kontaktperson var:

Martha Thernsjö, 076-209 09 45,
martha@marthas.nu

Åtta bredbandsträffar genomförda i Västmanland

I Arboga, Norberg, Västerås, Surahammar, Sala, Skinnskatteberg och Fagersta har massor av intresserade kommit till mötena om utvecklingsmöjligheter för bredband på landsbygden.

Vid Sala-mötet kom till exempel 70 deltagare till Fläckebo församlingsshem, kanske beroende på att här redan har utvecklats processgrupper som arbetar för att driva bredbandsfrågorna i hembygden.

Uppmärksamheten har ökat inom media, vilket också bidrar

till att människor engagerar sig på sin egen ort. Det finns redan planer på olika håll att söka Leader-pengar för de nödvändiga förstudierna, innan spaden går i jorden.

Sedan kommunerna Kungsör och Hallstahammar haft sina bredbandsträffar i slutet av januari 2013, kommer en utvärdering av arbetet tillsammans med Länsstyrelsen och var det kan komma att leda.

Nu satsar vi mot ett nytt och härligt år 2013!

Länsbygderådets styrelse 2012

Ordförande
Anders Johansson
Lungers handel
732 91 Arboga
0589-531 10, 070-235 94 98
anders@coompanion.se

Ann-Marie Karlberg
Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
0221-301 22, 072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

Kassör
Nils-Gunnar Nilsson
Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Marlene Carlsson
Kolmilevägen 15
739 31 Skinnskatteberg
0222-103 05, 070-285 54 63
marlene.carlsson@skinnskatteberg.se

Sekreterare
Ing-Britt Klang
Åsgatan 4B
724 63 Västerås
021-41 67 70, 073-999 33 69
ingbrittolasse@bredband2.com

Helen Fahlin
Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
0223-532 73, 070-511 14 38
helen.fahlin@hotmail.com

Inge Larsson
Kvarnängsvägen 10
730 61 Virsbo
0223-344 20, 070-665 45 43
virsboinge@telia.com

Per Gunnarsson
Gustafsberg, Dingtuna
724 75 Västerås
021-550 12, 070-610 80 49
per.gunnarsson@ltv.se

Mats Andersson
Högfors 10 B
738 92 Norberg
0223-600 51, 070-641 11 71
mats.karbenning@hotmail.com

Per-Olof Graaf
Lingongatan 12
733 37 Sala
0224-261 70,
070-268 22 92
p.graaf@telia.com

Ansvarig utgivare av U-Svängen: Lbr:s ordförande Anders Johansson
Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turisttbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.

Hör av Dig!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening!
Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?
"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila
till Ing-Britt Klang, så får ni hjälp med att berätta!
Alla kontaktmöjligheter vid Ing-Britts bild här
ovanför!

NYTT!
Kontakt och stöd för våra föreningar
finns nu också genom:
Monica Lindkvist
Tel: 070-238 59 90
E-post: monica.lindkvist@helasverige.se

Postadress:
**Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland**
c/o Ing-Britt Klang
Åsgatan 4B
724 63 Västerås